

samenvatting 102206

Klachten seksuele intimidatie tegen OALT-leraar

Een aantal Marokkaanse moeders klaagt over seksueel getinte gedragingen van een Marokkaanse leraar ten opzichte van hun dochters, bestaande uit het maken van seksueel getinte opmerkingen en uit ongewenste aanrakingen.

De Commissie is tot de overtuiging gekomen dat verweerder het gedrag waarover geklaagd wordt heeft vertoond en acht dit gedrag niet passend in de verhouding leerling-leraar. De Commissie overweegt dat een OALT-leraar die als Moslim werkzaam is aan een Islamitische school behoort te weten welke cultuurgerelateerde gevoeligheden er kunnen zijn bij de omgang met leerlingen, in het bijzonder met meisjes. Verweerder, die de Marokkaanse groep zo goed kent had in zijn gedrag kunnen en moeten rekening houden met de normen en waarden van de Marokkaanse cultuur en had zich in verband daarmee terughoudend moeten opstellen. Verweerder kan zich niet beroepen op een hogere uitleg van de Koran die idealiter zou gelden.

Klachten gegrond

102206

ADVIES

inzake de klachten van:

mevrouw A, wonende te O, moeder van B, leerlinge groep 7 van de M
mevrouw C, wonende te O, moeder van D, leerlinge groep 7 van de M
mevrouw E, wonende te O, moeder van F, leerlinge groep 5 van de M
mevrouw G, wonende te O, moeder van H, leerlinge groep 7 van de M,
mevrouw J, wonende te O, moeder van twee leerlingen van groep 5 en 6 van de M,
mevrouw K, wonende te O, moeder van een leerlinge van groep 6 van de M
mevrouw L, moeder van leerlingen van groep 5 en 6 van de M.

klaagsters,

gemachtigde: N. Bougrine

tegen

de heer N, wonende te O, verweerder

gemachtigde: mr Th. van Gemert

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 17-12-2001, door de Islamitische Scholen Besturen Organisatie (ISBO) doorgezonden aan de Commissie, ingekomen op 16-02-2002, hebben klaagsters klachten inzake seksuele intimidatie tegen verweerder bij de Commissie ingediend.

Verweerder heeft een verweerschrift d.d. 03-04-2002, ingekomen op 04-04-2002, ingediend en aangevuld op 24-04-2002.

Op verzoek van de Commissie is door het bevoegd gezag informatie ingediend bij brief met bijlagen van 04-04-2002. De inhoud van de brieven van 19-02-2002 en 25-02-2002 is gelijklopend.

De Commissie heeft de klachten gevoegd behandeld.

De mondelinge behandeling van de klachten ter zitting vond plaats op 06-06-2002.

Klaagsters G, A, C, en E, verschenen in persoon, bijgestaan door hun gemachtigde die maatschappelijk werkster aan de school is, en vergezeld van de assistent-ouderbetrokkene van de school.

Verweerder verscheen in persoon, bijgestaan door mr F. Lathouwers.

Klaagsters zijn ter zitting afzonderlijk en buiten aanwezigheid van de persoon van verweerder gehoord. De gemachtigde van verweerder was bij het horen van klaagsters aanwezig.

Klaagsters waren niet in persoon bij het horen van verweerder aanwezig. De gemachtigde van klaagsters en de assistent-ouderbetrokkene hebben het horen van verweerder bijgewoond. Partijen hebben hun standpunten gehandhaafd en toegelicht. Verweerder heeft een pleitnotitie overgelegd. De inhoud van voornoemde stukken geldt als hier herhaald en ingelast.

2. FEITEN

De Commissie gaat op grond van de overgelegde stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gebracht uit van de volgende als gesteld en niet of onvoldoende weersproken en door de Commissie in deze procedure relevant geachte tussen partijen vaststaande feiten.

Verweerder is leraar OALT (onderwijs in allochtone levende talen) aan de M.

De dochters van klaagsters hebben bij verweerder OALT gevolgd.

Klaagsters hebben zich over de omgang van verweerder met hun dochters beklagd bij de directie van de school. Vervolgens hebben klaagsters zich gewend tot de maatschappelijk werkster van de school die hun klachten heeft opgeschreven en ingediend bij de Commissie.

De Commissie heeft de klachten als volgt samengevat:

'Klaagster klagen erover dat verweerder, OALT-leraar aan basisschool M, een aantal van hun dochters, leerlingen van genoemde school, tijdens de lessen onzedelijk betast, op schoot neemt, kusjes en knuffels geeft en hen in het Arabisch schatje noemt.'

Naar aanleiding van deze klachten heeft verweerder zich ziek gemeld.

Drie weken voor de zitting heeft verweerder zich beter gemeld en zijn werkzaamheden als OALT-leraar weer opgenomen. Twee weken na deze herstelmelding heeft verweerder zich om een andere reden wederom ziek gemeld.

3. VERKLARINGEN VAN PARTIJEN

Visie van klaagsters

Klaagsters klagen erover dat verweerder in zijn omgang met meisjes seksueel getinte handelingen verricht en woorden gebruikt die niet passen bij zijn functie van leraar aan een Islamitische school. De seksuele handelingen bestaan uit het betasten van de meisjes op handen, rug, op en tussen de benen. Verweerder voelt in de zakken van de meisjes en zegt dan dat hij iets zoekt. Verweerder zegt ook tegen de meisjes dat zij steeds mooier worden, dat hun borsten groeien en dat zij binnenkort rijp zijn om te trouwen. Verweerder geeft hen ook kusjes en knuffels, heeft enkele meisjes wel eens op schoot genomen en noemt hen in het Arabisch 'schatjes'.

Ter zitting hebben de verschenen klaagsters hun klacht als volgt toegelicht.

Klaagster C heeft aangevoerd dat haar dochter van 11 jaar haar vertelde dat verweerder tijdens de lessen Arabisch zijn hand in haar zak heeft gestopt en haar heeft aangeraakt. Verweerder heeft de dochter van klaagster ook op schoot genomen en dat vindt zij niet leuk.

Klaagster G heeft uitgelegd dat haar dochter bijna 12 jaar is en aangaf niet meer naar de les van verweerder te willen omdat hij de meisjes aanraakt, op schoot neemt, en tegen hen zegt dat zij lief zijn. Als verweerder haar dochter aanraakte vroeg zij waarom hij dat deed, hetgeen tot ruzie met verweerder leidde. De dochter van klaagster is om die reden naar de Turkse godsdienstles gegaan. Verweerder heeft haar daar uit de les gehaald en gevraagd waarom zij niet meer in zijn les kwam.

Klaagster E heeft aangegeven dat zij de wijze waarop verweerder tegen de meisjes praat niet normaal vindt. Verweerder zegt bijvoorbeeld tegen de meisjes dat zij mooi zijn, grote borsten hebben en dat zij pampers krijgen als zij bloed hebben.

Verweerder gaat ook met de meisjes naar de WC's. De dochter van klaagster is 7 jaar.

Klaagster A heeft benadrukt dat haar dochter nu 11 jaar is en dit schooljaar voor het eerst op deze school kwam. Zij huilde wanneer ze naar de lessen van verweerder moest. Aanvankelijk heeft ze niets tegen klaagster gezegd omdat ze zich schaamde. Later heeft ze de buurvrouw verteld dat verweerder haar op schoot neemt, haar borsten aanraakt, zegt dat ze mooi is en dikke billen krijgt. Hij heeft haar

ook gevraagd wanneer ze gaat trouwen. De buurvrouw heeft dit aan klagster verteld, waarna klagster met de buurvrouw naar de directie is gegaan.

Klaagsters achten de handelwijze van verweerder in strijd met de Islam en dus niet passend op een Islamitische basisschool.

De gemachtigde heeft daaraan toegevoegd dat er op school 40 tot 50 moeders zijn die precies dezelfde problemen met verweerder hebben als aangegeven door klagsters.

Visie van verweerder

Verweerder heeft aangevoerd dat de school niet over een klachtenregeling beschikt, er op school geen zorgvuldig onderzoek heeft plaatsgevonden en het principe van hoor en wederhoor niet is gevolgd aangezien er nooit met hem is gesproken over klachten inzake seksuele intimidatie. Naar de mening van verweerder stellen de klagsters zijn pedagogisch-didactisch functioneren aan de orde, hetgeen door de directie dient te worden besproken in functionerings- en beoordelingsgesprekken. Verweerder is niet geschorst en er is geen aangifte gedaan van zedenmisdrijven.

De gesprekken en brieven uit 1996-1997 zijn het resultaat van een slechte relatie met de conciërge: verweerder heeft in 1996 tegenover de conciërge corrigerende opmerkingen gemaakt over haar kleding en het gebruik van make-up die niet in overeenstemming met de Koran zijn. De conciërge heeft toen een slecht beeld van verweerder gecreëerd.

Voorts heeft verweerder ontkend dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel getint gedrag tegenover leerlingen. Verweerder werkt reeds 21 jaar op allerlei scholen en tot oktober 2001 zijn er geen klachten tegen hem geweest.

Verweerder heeft nooit over pampers gesproken of aan leerlingen gevraagd hun broekje uit te doen. Wel heeft hij leerlingen in de kleuterfase wel eens geholpen hen te verschonen. Hij noemt leerlingen in het Arabisch wel eens 'tajib', hetgeen lieverd betekent in de zin van aardig of goed. Verweerder vindt het pijnlijk dat dit plots in een seksuele context wordt geplaatst. Opvallend is dat er geen klachten afkomstig zijn van leerlingen uit groep 8, waar de meisjes soms al tekenen van puberteit vertonen. De klachten zijn afkomstig van moeders met jonge kinderen. Verweerder ging vaderlijk om met die kinderen. Hij heeft getracht de sfeer prettig en open te houden en als een vader of een oom een band van familiale genegenheid te smeden. Lichamelijke aanraking als een arm om de schouder, een aai over de bol of een vriendschappelijke knuffel is voor hem heel normaal als teken van aanmoediging en om te laten zien dat hij het op prijs stelt als leerlingen hun best doen.

Tegen het onderdeel van de klacht dat verweerder in de zakken van de kinderen zoekt, heeft verweerder uitgelegd dat hij in groep 2 via een spel tracht bepaalde begrippen duidelijk te maken aan de kinderen: verweerder gooit muntjes op die de kinderen moeten zoeken en verstoppen. Zo leren de kinderen de begrippen zoeken, hebben en niet hebben. Verweerder doet zelf mee aan dit spel en in de gevallen waarin een kind zegt dat hij/zij geen muntjes heeft en verweerder heeft gezien dat dit wel zo is, zoekt hij persoonlijk in hun zakken.

Verweerder meent dat er een slechte relatie met het bestuur, de directie en de beleidsmedewerker van de school is ontstaan nadat hij zich een aantal malen ziek had gemeld en dat er thans een manier gezocht wordt om hem weg te werken. Verweerder werd ziek door de werkdruk: aanvankelijk had verweerder 40 kinderen per week in zijn les. Nu zijn dat 150 kinderen per week.

Voorts heeft verweerder aangegeven dat de klagsters analfabeet zijn en dat hun klachten zijn gebaseerd op 'horen zeggen', roddel en achterklap. De klagsters komen uit gezinnen die een familieverband hebben of aangetrouwd zijn. Van oudsher worden vetes bij Berbers altijd in familieverband uitgevochten waarbij de familie elkaar altijd steunt tegenover buitenstaanders. In de cultuur van klagsters, waarin jongens en meisjes strikt gescheiden worden gehouden, worden bepaalde zaken uit de Koran niet goed begrepen, aldus verweerder.

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Bevoegdheid van de Commissie en ontvankelijkheid van de klachten

Verweerder heeft aangegeven dat de school niet over een klachtenregeling beschikt. Daarbij heeft verweerder niet aangegeven wat daarvan naar zijn mening het gevolg voor de behandeling van de onderhavige klachten zou moeten zijn.

De Commissie overweegt dienaangaande dat zij het bevoegd gezag schriftelijk heeft verzocht om onder meer de klachtenregeling van de school over te leggen. De schriftelijke informatie die daarop aan de Commissie is toegezonden bevat niet een klachtenregeling als bedoeld in art. 14 Wet op het primair onderwijs (WPO). Wel is een afschrift van een pagina van de schoolgids toegezonden waarin summier over klachten wordt gesproken. Deze pagina kan naar het oordeel van de Commissie echter niet als een klachtenregeling, zoals bedoeld in art. 14 WPO, worden aangemerkt.

Niettemin is de school bij deze Commissie aangesloten.

Aldus is voldaan aan de verplichting van art. 14 WPO dat de school moet zijn aangesloten bij een klachtencommissie en aan het vereiste dat de werkzaamheden van de Commissie moeten zijn geregeld. Immers, door aansluiting bij de Commissie, is het reglement van de Commissie van toepassing waarin een regeling van de werkzaamheden van de Commissie is opgenomen.

Gelet hierop en in aanmerking nemend dat de klachten betrekking hebben op gedragingen van een personeelslid van de school, als bedoeld in art. 14 lid 1 WPO, is de Commissie van oordeel dat zij bevoegd is van de klachten kennis te nemen en dat de klachten ontvankelijk zijn.

Wel zal de Commissie het bevoegd gezag aanbevelen om op korte termijn een klachtenregeling als bedoeld in art. 14 WPO op te stellen.

De klachten

Uit de overgelegde stukken en het verhandelde ter zitting, is de Commissie gebleken dat verweerder sinds 01-08-1989 werkzaam is aan de M.

De stelling van verweerder dat er tot oktober 2001 nooit klachten geweest zijn, kan de Commissie niet volgen. Immers, blijkens de informatie die door bevoegd gezag en directie van de school is verstrekt, is in 1996 en 1997 door diverse ouders geklaagd bij de schoolleiding over het gedrag van verweerder tegenover leerlingen. De klachten hadden betrekking op ruw taalgebruik, slaan van leerlingen, de leerlingen schatje noemen, seksueel getint gedrag en het maken van seksueel getinte opmerkingen.

Naar aanleiding van deze klachten is op 13-02-1997 een gesprek gevoerd tussen een bestuurslid, een lid van de MR en verweerder. Dit gesprek is door het bevoegd gezag bevestigd in een brief van 17-02-1997 waarin wordt vermeld dat in het gesprek is gesproken over het gebruik van ruwe woorden en het vertonen van ruw gedrag, naast het maken van seksueel getinte opmerkingen en zelfs seksueel getint gedrag binnen de school naar leerlingen toe. De brief vermeldt dat voortgang van vorengenoemd gedrag zal leiden tot het in gang zetten van een ontslagprocedure. Voorts bevat de brief een bijlage met vijf houdings- en gedragspunten, waaronder het bewaren van afstand naar kinderen toe en het in alle gevallen betrachten van afstand naar meisjes toe waarbij wordt vermeld dat seksueel getinte opmerkingen en/of gedragingen in geen geval acceptabel zijn. Verweerder is verzocht deze brief te ondertekenen en te retourneren.

De klachten die thans aan de Commissie zijn voorgelegd, betreffen gedragingen die in dezelfde sfeer liggen als deze waarover in 1997 door het bevoegd gezag met verweerder is gesproken. Het argument van verweerder dat het principe van hoor en wederhoor is geschonden kan de Commissie

dan ook niet volgen. Overigens is het zo dat klagsters zich rechtstreeks tot de Commissie kunnen wenden, zonder dat hun klachten eerst met verweerder zijn besproken.

Voorts overweegt de Commissie dat haar niet is gebleken dat het bevoegd gezag thans een manier zou zoeken om verweerder weg te krijgen. Verweerder is hangende de procedure voor de Commissie ook niet geschorst.

Op grond van de overgelegde stukken en het verhandelde ter zitting is de Commissie tot de overtuiging gekomen dat verweerder tegenover de dochters van klagsters op school gedrag heeft vertoond dat niet past binnen de relatie leerling-leraar aan deze school. Klagsters hebben voor de Commissie voldoende aannemelijk gemaakt dat verweerder opmerkingen tegenover hun dochters heeft gemaakt die niet passend zijn, zeker niet in de verhouding leerlinge-leraar aan een Islamitische basisschool. De Commissie komt tot deze overtuiging op grond van de verklaringen van klagsters die blijkens verklaring van de gemachtigde ter zitting, in het klaagschrift zijn opgenomen nadat zij door elke klagster afzonderlijk aan de directie en vervolgens aan haar zijn medegedeeld.

Tevens is voor de Commissie voldoende aannemelijk geworden dat verweerder de kinderen ongewenst heeft aanraakt.

De verklaring van klagster A dat haar dochter van 11 jaar haar uit schaamte niet durfde te vertellen dat verweerder haar borsten heeft aangeraakt en het daarom de buurvrouw vertelde en dat haar dochter ruzie maakte met verweerder omdat ze zich verzette tegen zijn gedrag, sterkt de Commissie in haar overtuiging dat verweerder grensoverschrijdend gedrag vertoonde.

De Commissie merkt daarbij op dat het hier niet enkel kan gaan om klachten over gedragingen van jaren geleden, zoals door verweerder aangegeven, aangezien de dochter van klagster A in het schooljaar 2001-2002 voor het eerst de M bezocht.

Voorts heeft verweerder op een aantal punten toegegeven dat hij de kinderen wel aanraakte.

Zo heeft verweerder ter zitting verklaard dat hij kleuters van 4 en 5 jaar wel eens op schoot heeft genomen. In het verweerschrift dat hij zelf rechtstreeks bij de Commissie heeft ingediend, heeft verweerder het volgende vermeld '...een aai over de bol of een vriendschappelijke knuffel is voor mij heel normaal als teken van aanmoediging...'. Daarnaast gevraagd ter zitting heeft verweerder geantwoord dat hij niet weet wat het woord knuffel betekent, dat een collega hem heeft geholpen met het opstellen van het verweerschrift en dat verweerder de Nederlandse taal onvoldoende beheerst om te weten wat een knuffel precies is. Dit verweer acht de Commissie niet geloofwaardig. Verweerder woont en werkt reeds 21 jaar in Nederland en heeft ter zitting blijk gegeven van een behoorlijke kennis van de Nederlandse taal waarin het woord knuffel niet een ongevoel woord is.

Voorts heeft verweerder in zijn verweerschrift erkend dat hij bij het zogenoemde muntspelletje wel eens voelt in de zakken van in ieder geval de kleuters.

De Commissie is van oordeel dat verweerder als Moslim had moeten begrijpen dat dergelijke handelingen als seksueel getint kunnen worden opgevat, temeer daar verweerder reeds eerdere ervaringen met klachten van moeders had gehad, waarvoor hij in februari 1997 schriftelijk is gewaarschuwd door het bevoegd gezag.

Een OALT-leraar die als Moslim werkzaam is aan een Islamitische school behoort te weten welke cultuurgerelateerde gevoeligheden er kunnen zijn bij de omgang met leerlingen, in het bijzonder met meisjes. Verweerder die zelf Marokkaan is, heeft tegenover de Commissie ook aangegeven dat hij bekend is met die gevoeligheden doch heeft daarover beweerd dat deze veroorzaakt worden door het gegeven dat de Marokkaanse cultuur bepaalde handelingen in de taboe-sfeer heeft gebracht hetgeen volgens verweerder niet in overeenstemming met de Koran is. De Commissie is van oordeel dat verweerder, die de Marokkaanse groep zo goed kent, in zijn gedrag en in het bijzonder in zijn omgang met meisjes, had kunnen en moeten rekening houden met de normen en waarden van hun cultuur en zich in verband daarmee terughoudend had dienen op te stellen. Verweerder kan zich dienaangaande naar het oordeel van de Commissie niet beroepen op een hogere uitleg van de Koran die idealiter zou gelden.

Alles overziende is de Commissie van oordeel dat de klachten gegrond zijn.

Ten aanzien van de aanbevelingen aan het bevoegd gezag overweegt de Commissie dat, gelet op het grote aantal moeders dat blijkens verklaring van de gemachtigde problemen heeft met verweerder, continuering van het dienstverband met verweerder problematisch is. Verweerder heeft in zijn verweerschrift ook zelf aangegeven dat hij niet goed ziet hoe hij op deze school verder kan. Niettemin heeft het bevoegd gezag, dat op de hoogte is van de klachten, verweerder niet geschorst hangende de procedure voor de Commissie.

De Commissie zal zich daarom niet uitlaten over het al dan niet continueren van het dienstverband.

Wel beveelt de Commissie het bevoegd gezag aan om in geval van continuering van het dienstverband, verweerder extern te doen begeleiden in zijn functioneren, meer bepaald ten aanzien van zijn omgang met meisjes.

Tevens beveelt de Commissie het bevoegd gezag aan om regelmatig functionerings- en beoordelingsgesprekken met verweerder te voeren waarin onder meer zijn omgang met leerlingen punt van bespreking is.

Voorts beveelt de Commissie het bevoegd gezag aan om op korte termijn een gedragscode voor de school op te stellen zodat voor ieder duidelijk is wie waarover kan worden aangesproken.

Tenslotte beveelt de Commissie het bevoegd gezag aan om op korte termijn een voor de school geldende klachtenregeling als bedoeld in art. 14 WPO op te stellen.

6. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie de klachten ontvankelijk en gegrond.

7. AANBEVELINGEN AAN HET BEVOEGD GEZAG

De Commissie beveelt het bevoegd gezag aan maatregelen te nemen:

- in geval van continuering van het dienstverband, verweerder extern te doen begeleiden in zijn functioneren, meer bepaald ten aanzien van zijn omgang met meisjes;
- regelmatig functionerings- en beoordelingsgesprekken met verweerder te voeren waarin onder meer zijn omgang met leerlingen punt van bespreking is;
- op korte termijn een gedragscode voor de school vast te stellen;
- op korte termijn een klachtenregeling als bedoeld in art. 14 WPO vast te stellen.

Aldus gedaan te Woerden op 27 augustus 2002 door drs J. Ketwaru, voorzitter, drs T. Bouhkim en drs V. Güngör, leden, in aanwezigheid van mr H.E. Mertens, secretaris.

drs J. Ketwaru
voorzitter

mr H.E. Mertens
secretaris